

TARPTAUTINĖ CIVILINĖ AVIACIJOS KONVENCIJA

Pasirašyta 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje

(Isigaliojo 1947 m. balandžio 4 d., trisdešimtąją dieną po dvidešimt šeštojo ratifikavimo dokumento deponavimo JAV Vyriausybėje arba papildomai informavus apie ratifikavimą, remiantis 91 straipsnio b dalimi)

PREAMBULĖ

Kadangi tolesnė tarptautinės civilinės aviacijos raida gali padėti užmegzti bei palaikyti pasaulio tautų ir žmonių tarpusavio supratimą ir draugystę, o piktnaudžiavimas ja gali sukelti grėsmę visuotiniam saugumui; ir

Kadangi pageidautina vengti trinties bei padėti tokiam tautų ir žmonių bendradarbiavimui, nuo kurio priklauso taika visame pasaulyje;

Todėl pasirašiusios vyriausybės susitarė dėl tam tikrų principų ir priemonių, siekdamos, kad civilinė aviacija galėtų plėtotis saugiai ir tvarkingai, o tarptautinio oro susisiekimo paslaugos būtų teikiamos lygių galimybių pagrindu bei racionaliai ir ekonomiškai;

Sudarė šią Konvenciją :

I DALIS ORO SUSISIEKIMAS

I SKYRIUS KONVENCIJOS TAIKYMAS IR BENDRIEJI PRINCIPAI

1 straipsnis Suverenitetas

Susitariančiosios Valstybės pripažįsta, kad kiekviena valstybė turi visišką ir išimtinį suverenitetą virš jos teritorijos esančiai oro erdvei.

2 straipsnis Teritorija

Šioje Konvencijoje valstybės teritorija suprantama kaip sausumos teritorija ir prie jos esanti teritorinė jūra, kurioms taikomas šios valstybės suverenitetas, suverenitetas, protektoratas arba mandatas.

3 straipsnis Civiliniai ir valstybės orlaiviai

- a) Ši Konvencija taikoma tik civiliniams orlaiviams ir netaikoma valstybės orlaiviams.
- b) Karinių, muitinės ir policijos tarnybų naudojami orlaiviai laikomi valstybės orlaiviais.
- c) Susitariančiosios Valstybės orlaivis negali skristi virš kitos valstybės teritorijos arba nutūpti joje neturėdamas leidimo, suteikiamo specialiu susitarimu arba kitu būdu, ir turi laikytis jame nurodytų sąlygų.

d) Susitariančiosios Valstybės, nustatydamos taisykles savo valstybės orlaiviams, įsipareigoja deramai atsižvelgti į saugią civilinių orlaivių navigaciją.

4 straipsnis Netinkamas civilinės aviacijos naudojimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka civilinės aviacijos nenaudoti šios Konvencijos neatitinkantiems tikslams.

II SKYRIUS SKRYDIS VIRŠ SUSITARIANČIOSIOS VALSTYBĖS TERITORIJOS

5 straipsnis Teisė vykdyti nereguliuosius skrydžius

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka, kad kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaiviai, neskraidantys tarptautiniais reguliariaisiais reisais, turi teisę, laikydamiesi šios Konvencijos reikalavimų, įskristi į jos teritoriją arba netupiant perskristi ją, taip pat tūpti nekomerciniais tikslais be išankstinio leidimo, atsižvelgiant į valstybės, virš kurios skrendama, teisę reikalauti nutūpimo. Tačiau kiekviena Susitariančioji Valstybė skrydžio saugumo sumetimais pasilieka teisę reikalauti, kad orlaiviai, ketinantys skristi virš nepasiekiamų arba tinkamų oro navigacijos priemonių neturinčių regionų, skristų nurodytais maršrutais arba gautų specialų leidimą šiems skrydžiams.

Jei šie orlaiviai, veždami keleivius, gabendami krovinius arba paštą, už užmokestį arba pagal nuomos sutartį vykdo nereguliuojamą tarptautinį oro susisiekimą, atsižvelgiant į 7 straipsnio reikalavimus, jie taip pat turi teisę įlaipinti arba išlaipinti keleivius, pakrauti arba iškrauti krovinius ar paštą, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės, kurioje tai daroma, teisę nustatyti tokias taisykles, sąlygas arba ribojimus, kurių, jos manymu, reikia.

6 straipsnis Reguliarusis oro susisiekimas

Reguliarusis tarptautinis oro susisiekimas į arba virš Susitariančiosios Valstybės teritorijos gali būti vykdomas tik pagal specialų susitarimą arba kitokį šios valstybės leidimą ir laikantis šio susitarimo ar leidimo sąlygų.

7 straipsnis Kabotažas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė turi teisę neleisti kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaiviams jos teritorijoje įlaipinti keleivius arba pakrauti krovinius ir paštą, bei vežti juos už užmokestį arba pagal nuomos sutartį į kitą jos teritorijos punktą. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja nesudaryti jokių susitarimų, kurie kokiai nors kitai valstybei arba jos aviakompanijai specialiai suteiktų išskirtinę lengvatą, taip pat nesinaudoti tokia kitos valstybės išskirtine lengvata.

8 straipsnis Nepilotuojamieji orlaiviai

Orlaivio, galinčio skristi be piloto, skrydžiai virš Susitariančiosios Valstybės teritorijos gali būti vykdomi tik turint specialų tos valstybės leidimą ir laikantis jame nustatytų sąlygų. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja šio nepilotuojamojo orlaivio skrydį civilinei aviacijai atviruose regionuose kontroliuoti taip, kad būtų išvengta pavojaus civiliniams orlaiviams.

9 straipsnis Draudžiamosios zonos

- a) Kiekviena Susitariančioji Valstybė karinės būtinybės arba visuomenės saugos sumetimais gali vienodai riboti arba uždrausti kitų valstybių orlaivių skrydžius virš tam tikrų savo teritorijos zonų, jeigu nebus daromos išimtys tarp savų orlaivių, vykdančių reguliarius tarptautinį oro susisiekimą, ir kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaivių, vykdančių tokį pat susisiekimą. Šios draudžiamosios zonos turi būti pagrįsto dydžio ir tokioje vietoje, kad nebūtų daromos nereikalingos kliūtys oro navigacijai. Susitariančiosios Valstybės teritorijoje esančių draudžiamųjų zonų aprašymai, taip pat visos vėlesnės jų pataisos kuo skubiau išsiunčiamos kitoms Susitariančiosioms Valstybėms ir Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai.
- b) Esant nepaprastosioms aplinkybėms ar ypatingajai padėčiai, arba visuomenės saugos sumetimais kiekviena Susitariančioji Valstybė turi teisę nedelsdama apriboti arba uždrausti skrydžius virš savo teritorijos arba kurios nors jos dalies, jeigu šis ribojimas arba draudimas taikomas visų valstybių orlaiviams, neatsižvelgiant į jų nacionalinę priklausomybę.
- c) Kiekviena Susitariančioji Valstybė pagal savo taisykles, kurias ji turi teisę nustatyti, gali pareikalauti, kad kiekvienas orlaivis, įskrendantis į šio straipsnio a ir b dalyse numatytas zonas, kuo skubiau nutūptų nurodytame oro uoste, esančiame jos teritorijoje.

10 straipsnis Tūpimas oro uoste, kuriame yra muitinė

Kiekvienas orlaivis, įskrendantis į Susitariančiosios Valstybės teritoriją, jei to reikalauja šios valstybės taisyklės, privalo nutūpti jos nurodytame oro uoste muitinės ir kitokiam tikrinimui, išskyrus tuos atvejus, kai pagal šios Konvencijos sąlygas ir specialų leidimą orlaiviams leidžiama netupiant perskristi Susitariančiosios Valstybės teritoriją. Toks orlaivis išskrenda iš Susitariančiosios Valstybės teritorijoje nurodyto oro uosto, kuriame yra muitinė. Valstybė paskelbia duomenis apie visus minėtus oro uostus, kuriuose yra muitinės ir išsiunčia juos pagal šios Konvencijos II dalį įkurtai Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai, kad ji perduotų kitoms Susitariančiosioms Valstybėms.

11 straipsnis Oro eismo taisyklių taikymas

Atsižvelgiant į šios Konvencijos nuostatas, Susitariančiosios Valstybės įstatymai ir kiti teisės aktai, susiję su tarptautinį oro susisiekimą vykdančių orlaivių atskridimu ar išskridimu iš jos teritorijos arba jų naudojimu ir navigacija šioje teritorijoje, taikomi visiems be išimties Susitariančiųjų Valstybių orlaiviams, neatsižvelgiant į jų nacionalinę priklausomybę, o atskrendantys, išskrendantys arba esantys šios valstybės teritorijoje orlaiviai turi jų laikytis.

12 straipsnis Skrydžių taisyklės

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja imtis priemonių, užtikrinančių, kad kiekvienas virš jos teritorijos skrendantis arba joje manevruojantis orlaivis, taip pat kiekvienas jos nacionalinį ženklą turintis orlaivis, kad ir kur jis bebūtų, laikytųsi galiojančių vietos taisyklių ir reglamentų, susijusių su orlaivių skrydžiais ir manevravimu. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kad minėtosios taisyklės kiek galima labiau atitiktų taisykles, kurios kartkartėmis nustatomos pagal šią Konvenciją. Skrydžiams virš atviros jūros galioja šioje Konvencijoje nustatytos taisyklės. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja patraukti atsakomybėn visus asmenis, pažeidusius galiojančias taisykles.

13 straipsnis Atskridimo ir išskridimo taisyklės

Susitariančiosios Valstybės įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su orlaivio keleivių, įgulų atskridimu ar išskridimu arba krovinių gabenimu iš/į jos teritorijos, tokių kaip atvykimo, išvykimo, imigracijos, pasų, muitinės ir karantino taisyklės, privalomos gabenamiems kroviniams, keleiviams ir įgulai arba asmenims, veikiantiems jų vardu atskrendantiems, išskrendantiems arba būnantiems minėtos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje.

14 straipsnis Ligų plitimo prevencija

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka imtis veiksmingų priemonių, kad būtų išvengta choleros, epideminės šiltinės, raupų, geltonosios karštligės, maro ir kitų infekcinių ligų, kurias kartkartėmis nustato Susitariančiosios Valstybės, plitimo, teikiant oro susisiekimo paslaugas. Šiuo tikslu Susitariančiosios Valstybės tiesiogiai konsultuojasi su įstaigomis, reguliuojančiomis orlaiviams taikomas tarptautines sanitarines priemones. Tokios konsultacijos neturi pažeisti jokios šiuo klausimu galiojančios tarptautinės konvencijos, kurios šalys gali būti Susitariančiosios Valstybės.

15 straipsnis Oro uostų ir kitos panašios rinkliavos

Kiekvienas Susitariančiosios Valstybės oro uostas, skirtas bendram jos nacionalinių orlaivių naudojimui, atsižvelgiant į 68 straipsnio nuostatas, vienodom sąlygom atviras ir visų kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaiviams. Vienodos sąlygos taikomos ir kiekvienos Susitariančiosios Valstybės orlaiviams naudojantis visomis oro navigacijos priemonėmis, taip pat radijo ir meteorologijos paslaugomis, kurios gali būti suteiktos visuomenei, siekiant užtikrinti oro navigacijos saugą ir operatyvumą.

Jokios rinkliavos, kurias Susitariančioji Valstybė ima arba leidžia imti už kitos Susitariančiosios Valstybės orlaivių naudojimąsi tokiais oro uostais ir oro navigacijos priemonėmis, neturi viršyti:

- a) orlaiviams, vykdantiems nereguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, - rinkliavų, kurias moka savi nacionaliniai tokio pat tipo orlaiviai, vykdantys analogišką susisiekimą, ir
- b) orlaiviams, vykdantiems reguliarųjį tarptautinį oro susisiekimą, - rinkliavų, kurias moka savi nacionaliniai orlaiviai, vykdantys analogišką tarptautinį oro susisiekimą.

Informacija apie visas tokias rinkliavas skelbiama ir perduodama Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai, tačiau suinteresuotos Susitariančiosios Valstybės prašymu rinkliavos, imamos už naudojimąsi oro uostais ir kitomis priemonėmis, apsvarstomos Taryboje, kuri šiuo klausimu pateikia ataskaitą ir rekomenduoja jas apsvarstyti atitinkamai valstybei arba valstybėms. Nė viena Susitariančioji Valstybė neturi imti jokių mūtų, mokesčių arba kitų rinkliavų vien tik už teisę bet kuriam Susitariančiosios Valstybės orlaiviui arba jame esantiems asmenims ar turtui perskristi jos teritoriją tranzitu arba įskristi ar išskristi iš jos.

16 straipsnis Orlaivių patikra

Kiekvienos Susitariančiosios Valstybės atitinkamos valdžios institucijos turi teisę, be reikalo nedelsdamos, patikrinti atskrendančius arba išskrendančius kitų Susitariančiųjų Valstybių orlaivius, taip pat tikrinti pažymėjimus bei kitus šia Konvencija numatytus dokumentus.

III SKYRIUS ORLAIVIŲ NACIONALINĖ PRIKLAUSOMYBĖ

17 straipsnis Orlaivių nacionalinė priklausomybė

Orlaiviai priklauso tai valstybei, kurioje jie yra įregistruoti.

18 straipsnis Dviguba registracija

Orlaivis negali būti teisėtai registruotas daugiau kaip vienoje valstybėje, tačiau jo registracija gali pereiti iš vienos valstybės kitai.

19 straipsnis Nacionalinė teisė, reglamentuojanti registravimą

Kiekviena Susitariančioji Valstybė registruoja orlaivius arba pakeičia jų registravimą pagal savo įstatymus ir kitus teisės aktus.

20 straipsnis Ženkilai

Kiekvienas tarptautinį oro susisiekimą vykdomas orlaivis turi būti paženklintas atitinkamais nacionaliniais ir registravimo ženklais.

21 straipsnis Registravimo pranešimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė prašoma įsipareigoja teikti bet kuriai kitai Susitariančiajai Valstybei arba Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai informaciją apie bet kurio toje valstybėje įregistruoto orlaivio registravimą ir nuosavybę. Be to, pagal taisykles, kurias gali nustatyti Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija, kiekviena Susitariančioji Valstybė turi teikti pastarajai pranešimus, kuriuose nurodomi atitinkami duomenys apie šioje valstybėje įregistruotų ir tarptautiniam oro susisiekimui naudojamų orlaivių nuosavybę ir kontrolę. Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija kitų Susitariančiųjų Valstybių prašymu joms teikia gautuosius duomenis.

IV SKYRIUS ORO SUSISIEKIMO GERINIMO PRIEMONĖS

22 straipsnis Formalumų supaprastinimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė sutinka, patvirtindama specialiąsias taisykles arba kaip kitaip, imtis visų įmanomų priemonių, padedančių ir spartinančių orlaivių skrydžius tarp Susitariančiųjų Valstybių teritorijų ir leidžiančių išvengti nereikalingos orlaivių, įgulų, keleivių ir krovinių gaisraties, ypač taikant įstatymus, susijusius su imigracija, karantinu, muitais ir išvykimu.

23 straipsnis Muitinės ir imigracijos procedūros

Nustatydamą turinčias įtakos tarptautiniam oro susisiekimui muitinės ir imigracijos procedūras, kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kiek jos manymu reikia, vadovautis

praktika, kuri kartkartėmis nustatoma arba rekomenduojama pagal šią Konvenciją. Niekas šioje Konvencijoje neturi būti aiškinama kaip draudimas įrengti oro uostus be muitinių.

24 straipsnis Muitų mokesčiai

a) Orlaiviai, įskrendantys, išskrendantys arba skrendantys per kitos Susitariančiosios Valstybės teritoriją, pagal tos valstybės muitinės taisykles laikinai įleidžiami be muitų mokesčių. Susitariančiosios Valstybės orlaivyje, atskridusiam į kitos Susitariančiosios Valstybės teritoriją, esantys degalai, tepalai, atsarginės dalys, nuolatinė įranga ir orlaivio atsargos, liekančios jame išskrendant iš šios valstybės teritorijos, atleidžiami nuo muitų mokesčių, patikrinimo rinkliavų ar panašių nacionalinių arba vietos mokesčių ir rinkliavų. Šis atleidimas netaikomas bet kuriems iškrautiems kroviniams, neatsižvelgiant į jų kiekį ir pavadinimą, išskyrus tuos atvejus, kai pagal tos valstybės muitinės taisykles gali būti pareikalauta perduoti juos muitinės priežiūrai.

b) Atsarginės dalys ir įranga, įvežti į Susitariančiosios Valstybės teritoriją ir skirti sumontuoti arba panaudoti kitos Susitariančiosios Valstybės tarptautinį oro susisiekimą vykdančiame orlaivyje, atleidžiami nuo muitų mokesčių, jeigu bus laikomasi tos valstybės muitinės taisyklių, kuriose gali būti numatyta šiuos daiktus pateikti muitinės priežiūrai ir kontrolei.

25 straipsnis Nelaimės ištikti orlaiviai

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja imtis, jos nuomone, reikalingų priemonių padėti jos teritorijoje nelaimės ištiktiems orlaiviams ir, kontroliuojama jos valdžios institucijų, leisti šių orlaivių savininkams arba šiuos orlaivius įregistravusios valstybės valdžios institucijoms suteikti tokias pagalbos priemones, kurių reikalauja aplinkybės. Kiekviena Susitariančioji Valstybė, organizuodama dingusio orlaivio paiešką, bendradarbiauja įgyvendindama suderintas priemones, kurios kartkartėmis gali būti rekomenduojamos pagal šią Konvenciją.

26 straipsnis Avarijų tyrimas

Kai vienos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje įvyksta kitos Susitariančiosios Valstybės orlaivio avarija, susijusi su mirtimi arba sunkiais kūno sužalojimais, arba kai įvyksta nemažas techninis orlaivio arba oro navigacijos priemonių gedimas, valstybė, kurios teritorijoje įvyko avarija, kiek leidžia jos įstatymai pradeda įvykio aplinkybių tyrimą pagal tvarką, kurią gali rekomenduoti Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija. Orlaivį įregistravusiai valstybei suteikiama galimybė paskirti tyrimo stebėtojus, o valstybė, atliekanti tyrimą, turi pateikti jai tyrimo ataskaitą ir išvadą.

27 straipsnis Atleidimas nuo arešto pagal patentinius ieškinius

a) Vykdam tarptautinį oro susisiekimą, bet kuris leistas vienos Susitariančiosios Valstybės orlaivio įskridimas ar skridimas tranzitu, tupiant ar netupiant kitos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje, neduoda pagrindo areštuoti arba sulaikyti šį orlaivį, pareikšti kokį nors ieškinį jo savininkui ar naudotojui, arba koku nors kitu būdu šiai valstybei ar jos vardu, arba bet kuriam jos teritorijoje esančiam asmeniui įsikišti tuo pagrindu, kad dėl orlaivio konstrukcijos, mechanizmų, mazgų, pagalbinių įrengimų bei naudojimo yra pažeidžiamos kokios nors teisės į patentą, pramoninį pavyzdį ar modelį, kurios buvo suteiktos ar įregistruotos valstybėje, į kurios teritoriją atskrido šis orlaivis. Valstybėje, į kurios teritoriją atskrido toks orlaivis nereikalaujama užstato, susijusio su minėto orlaivio atleidimu nuo arešto arba sulaikymo.

b) Šio straipsnio a dalies nuostatos taip pat taikomos ir saugant orlaivių atsargines dalis bei atsarginę įrangą ir teisę ją panaudoti ir sumontuoti remontuojant vienos Susitariančiosios Valstybės orlaivį bet kurios kitos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje, jeigu kiekviena taip saugoma

užpatentuota dalis arba įranga nebus parduodama arba platinama valstybės viduje arba eksportuojama komerciniais tikslais iš Susitariančiosios Valstybės į kurios teritoriją atskrido šis orlaivis.

c) Šiame straipsnyje numatytos lengvatos suteikiamos tik toms valstybėms – šios Konvencijos šalims, kurios: 1) yra Tarptautinės konvencijos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos ir bet kurių jos pakeitimų šalys, arba 2) yra priėmusios patentų įstatymus, kurie pripažįsta kitų valstybių – šios Konvencijos šalių, piliečių išradimus ir garantuoja deramą jų apsaugą.

28 straipsnis

Oro navigacijos įrengimai ir standartinės sistemos

Atsižvelgdama į savo galimybes, kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja:

a) padėti plėtoti tarptautinį oro susisiekimą, leidžiant pasinaudoti jos teritorijoje esančiais oro uostais, radijo ir meteorologijos paslaugomis, bei kita oro navigacijos įranga, remiantis standartais ir praktika, kuri kartkartėmis rekomenduojama arba nustatoma pagal šią Konvenciją;

b) patvirtinti ir įdiegti atitinkamas standartinės ryšių procedūras, kodus, ženklumą, signalus, žiburius ir kitą naudojimo praktiką bei taisykles, kurios kartkartėmis gali būti rekomenduojamos arba nustatomos pagal šią Konvenciją;

c) bendradarbiauti tarptautiniuose renginiuose, užtikrinant oro navigacijos žemėlapių ir schemų leidybą pagal standartus, kurie kartkartėmis gali būti rekomenduojami arba nustatomi pagal šią Konvenciją.

V SKYRIUS

SU ORLAIVIAIS SUSIJUSIŲ SĄLYGŲ LAIKYMASIS

29 straipsnis

Orlaivyje esantys dokumentai

Kiekvienas Susitariančiosios Valstybės tarptautinį oro susisiekimą vykdančio orlaivio pagal šioje Konvencijoje nustatytas sąlygas privalo turėti šiuos dokumentus:

- a) registravimo pažymėjimą;
- b) tinkamumo skraidyti pažymėjimą;
- c) kiekvienas įgulos narys – atitinkamas licencijas;
- d) orlaivio techninės būklės žurnalą;
- e) jeigu yra radijo aparatūra – orlaivio radijo stoties licenciją;
- f) jeigu veža keleivius – jų pavardžių sąrašą, nurodant įlaipinimo ir atskridimo punktus;
- g) jeigu gabena krovinį – krovinio manifestą ir išsamias deklaracijas.

30 straipsnis

Orlaivio radijo įranga

a) Kiekvienos Susitariančiosios Valstybės orlaiviai, esantys kitos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje arba virš jos, radijo siųstuvą gali turėti tik tuo atveju, jeigu valstybės, kurioje įregistruotas šis orlaivis, atitinkamos valdžios institucijos davė leidimą įrengti ir naudoti tokią aparatūrą. Radijo siųstuvą naudojamas pagal tos Susitariančiosios Valstybės, virš kurios teritorijos skrendama, nustatytas taisykles.

b) Radijo siųstuvu gali naudotis tik skrydžio įgulos nariai, turintys orlaivį įregistravusios valstybės atitinkamą valdžios institucijų išduotą specialią licenciją.

31 straipsnis Tinkamumo skraidyti pažymėjimas

Kiekvienas tarptautinį oro susisiekimą vykdančias orlaivis, privalo turėti tinkamumo skraidyti pažymėjimą, kurį išduoda arba pripažįsta galiojančiu orlaivį įregistravusi valstybė.

32 straipsnis Įgulos narių licencijos

a) Kiekvieno orlaivio pilotas, taip pat kiti tarptautinį oro susisiekimą vykdančio orlaivio įgulos nariai privalo turėti kvalifikacijos pažymėjimus ir licencijas, kurias išduoda arba pripažįsta galiojančiais orlaivį įregistravusi valstybė.

b) Kiekviena Susitariančioji Valstybė pasilieka teisę atsisakyti pripažinti kvalifikacijos pažymėjimus ir licencijas, kitos Susitariančiosios Valstybės suteiktus jos piliečiams skrydžiams per jos teritoriją.

33 straipsnis Pažymėjimų ir licencijų pripažinimas

Tinkamumo skraidyti pažymėjimai ir kvalifikacijos pažymėjimai bei licencijos, kuriuos išdavė arba pripažino galiojančiais orlaivį įregistravusi Susitariančioji Valstybė, pripažįsta galiojančiais ir kitos Susitariančiosios Valstybės, jeigu reikalavimai, pagal kuriuos jų yra išduoti ar pripažinti galiojančiais, atitinka minimalius standartus, kurie kartkartėmis nustatomi pagal šią Konvenciją, arba yra griežtesni už juos.

34 straipsnis Orlaivio techninės būklės žurnalas

Kiekviename tarptautinį oro susisiekimą vykdančiame orlaivyje yra laikomas orlaivio techninės būklės žurnalas, kuriame pagal šią Konvenciją kartkartėmis nustatoma forma pateikiami duomenys apie orlaivį, jo įgulą ir kiekvieną skrydį.

35 straipsnis Krovinių ribojimai

a) Tarptautinį oro susisiekimą vykdančiais orlaiviais draudžiama gabenti į valstybės teritoriją arba virš jos bet kokią karinę įrangą arba karines medžiagas, išskyrus atvejus, kai yra gautas tos valstybės leidimas. Įgyvendindama šį straipsnį, kiekviena valstybė atsižvelgdama į rekomendacijas, kurias kartkartėmis pateikia Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija, siekdama vienodumo, savo taisyklėmis nustato, kas yra laikoma karine įranga arba karinėmis medžiagomis.

b) Kiekviena Susitariančioji Valstybė, siekdama viešosios tvarkos ir saugumo, pasilieka teisę reguliuoti arba drausti įvežti į savo teritoriją arba virš jos a dalyje neišvardytus daiktus, jeigu šiuo atveju nebus daromas skirtumas tarp tarptautinį oro susisiekimą vykdančių jos nacionalinių orlaivių ir kitų valstybių orlaivių, taip pat jeigu nebus nustatomi apribojimai, kurie galėtų trukdyti gabenti ir naudoti orlaiviuose aparatūrą, būtiną jo naudojimui ar navigacijai bei įgulos narių ar keleivių saugumui užtikrinti.

36 straipsnis Fotografijos prietaisas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė gali uždrausti ar reguliuoti orlaivyje esančių fotografijos prietaisų naudojimą virš jos teritorijos.

VI SKYRIUS TARPTAUTINIAI STANDARTAI IR REKOMENDUOJAMOJI PRAKTIKA

37 skyrius Tarptautinių standartų ir procedūrų priėmimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja bendradarbiauti, siekdama kuo labiau suvienodinti taisykles, standartus, procedūras ir struktūrą, susijusias su orlaiviu, personalu, oro keliais bei papildomomis paslaugomis, kur toks suvienodinimas palengvintų bei pagerintų oro susisiekimą.

Šiuo tikslu Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija kartkartėmis, kai tai yra būtina, priima ir papildo tarptautinius standartus, rekomenduojamąją praktiką bei procedūras, susijusias su:

- a) komunikacijos sistemomis ir oro navigacijos priemonėmis, įskaitant antžeminius ženklus;
 - b) oro uostų ir tūpimo aikščių charakteristikomis;
 - c) skrydžių taisyklėmis ir skrydžių valdymo praktika;
 - d) skraidančiojo personalo ir techninės priežiūros personalo licencijavimu;
 - e) orlaivio tinkamumu skraidyti;
 - f) orlaivio registravimu ir identifikavimu;
 - g) meteorologinės informacijos rinkimu ir pasikeitimu;
 - h) orlaivio techninės būklės žurnalais;
 - i) oro navigacijos žemėlapiais ir schemomis;
 - j) muitinės ir imigracijos procedūromis;
 - k) nelaimės ištiktais orlaiviais ir nelaimingų atsitikimų tyrimu;
- ir kitais klausimais, susijusiais su oro susisiekimo sauga, reguliarumu bei veiksmingumu, jei kartkartėmis to reikia.

38 straipsnis Nukrypimas nuo tarptautinių standartų ir procedūrų

Kiekviena valstybė, kuri mano, kad nėra praktiška visais atžvilgiais atitikti bet kurį iš šių tarptautinių standartų ar procedūrų arba jos taisyklės ar praktika neatitinka nė vieno tarptautinio standarto ar procedūros, kai pastarieji buvo pakeisti, arba, jos manymu, yra būtina priimti taisykles ir praktiką, kurios skirtųsi nuo nustatytų tarptautinių standartų nedelsdama turi informuoti Tarptautinę civilinės aviacijos organizaciją dėl skirtumų tarp šios valstybės praktikos bei tos, kurią numato tarptautiniai standartai. Keičiant tarptautinius standartus, kiekviena valstybė, atitinkamai nepakeitusi savo taisyklių ar praktikos, per šešiasdešimt dienų nuo tarptautinio standarto pakeitimo apie tai informuoja Tarybą arba nurodo veiksmus, kurių ketina imtis. Bet kuriuo atveju Taryba nedelsdama informuoja visas kitas valstybes apie egzistuojančius tarptautinių standartų skirtumus bei atitinkamą tos valstybės nacionalinę praktiką.

39 straipsnis Pažymėjimų ir licencijų įrašai

a) Į kiekvieno orlaivio arba jo dalies, kuriems galioja tarptautinis tinkamumo skraidyti standartas arba skraidymo charakteristikos ir kurie dėl kokios nors priežasties sertifikavimo metu neatitinka šio standarto, į tinkamumo skraidyti pažymėjimą įrašomas arba prie jo pridedamas išsamus orlaivio arba jo dalių, neatitinkančių šio standarto, sąrašas.

b) Į kiekvieno asmens licenciją, kuri neatitinka tarptautinio standarto sąlygų, dėl pažymėjimo arba licencijos, kurios savininkas yra tas asmuo, rūšies įrašomas arba prie jo pridedamas išsamus duomenų, pagal kuriuos šis asmuo neatitinka minėtų sąlygų, sąrašas

40 straipsnis
Pažymėjimų ir licencijų su įrašais galiojimas

Nė vienas orlaivis, taip pat personalo narys, kurių pažymėjime arba licencijoje padaryti įrašai, negali vykdyti tarptautinio susiekimo be valstybės ar valstybių, į kurių teritoriją jie atskrenda, leidimo. Kiekvieno tokio orlaivio arba bet kurios jo sertifikuotos dalies registravimas arba naudojimas bet kurioje valstybėje, išskyrus tą, kurioje jie iš pradžių buvo sertifikuoti, paliekamas tos valstybės, į kurią orlaivis arba jo dalis yra importuojami, nuožiūrai.

41 straipsnis
Tinkamumo skraidyti standartų pripažinimas

Šio skyriaus nuostatos netaikomos tokiems orlaivių ir aviacijos įrangos tipams, kurių prototipą atitinkamos nacionalinės valdžios institucijos pateikė sertifikuoti nepraėjus trejiems metams nuo šios įrangos tinkamumo skraidyti tarptautinio standarto patvirtinimo.

42 straipsnis
Personalo kvalifikacijos standartų pripažinimas

Šio skyriaus nuostatos netaikomos specialistams, kuriems pažymėjimai buvo išduoti nepraėjus vieneriems metams po pirmojo tarptautinio standarto dėl šių specialistų kvalifikacijos priėmimo; tačiau bet kuriuo atveju taikomi visiems specialistams, kurių pažymėjimai galioja dar penkerius metus po šio standarto priėmimo.

II DALIS
TARPTAUTINĖ CIVILINĖ AVIACIJOS ORGANIZACIJA

VII SKYRIUS
ORGANIZACIJA

43 straipsnis
Pavadinimas ir struktūra

Šia Konvencija įkuriama organizacija, kuri vadinasi “Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija”. Ją sudaro Asamblėja, Taryba ir prireikus kitos institucijos.

44 straipsnis
Tikslai

Organizacijos tikslai ir uždaviniai – rengti tarptautinės oro navigacijos principus ir metodus bei padėti planuoti ir plėtoti tarptautinį oro transportą, siekiant:

- a) užtikrinti tarptautinės civilinės aviacijos saugią bei tvarkingą plėtrą visame pasaulyje;
- b) skatinti orlaivių konstravimą bei jų naudojimą taikiais tikslais;
- c) skatinti tarptautiniam oro susisiekimui reikalingų oro kelių, oro uostų bei oro navigacijos įrangos plėtrą;
- d) tenkinti pasaulio gyventojų poreikius turėti saugų, reguliarų, veiksmingą ir ekonomišką oro transportą;
- e) išvengti ekonominių išlaidų, atsirandančių dėl nepagrįstos konkurencijos;
- f) užtikrinti visišką Susitariančiųjų Valstybių teisių gerbimą ir teisingas kiekvienos Susitariančiosios Valstybės galimybes vykdyti tarptautinį oro susisiekimą;
- g) išvengti Susitariančiųjų Valstybių diskriminavimo;
- h) skatinti skydžių saugą tarptautinėje oro navigacijoje;
- i) bendrai skatinti visus tarptautinės civilinės aeronautikos plėtros aspektus.

45 straipsnis*
Nuolatinė būstinė

(* Šio straipsnio tekstas pakeistas 1954 m. birželio 14 d. vykusioje aštuntojoje Asamblėjos sesijoje; jis įsigaliojo 1958 m. gegužės 16 d. Pagal šios Konvencijos 94 (a) straipsnį pataisytas tekstas įsigalioja toms valstybėms, kurios ratifikavo pataisą. Toms valstybėms, kurios neratifikavo pataisos, galioja ankstesnis tekstas, kuris suprantamas kaip:

Nuolatinė organizacijos būstinė yra toje vietoje, kurią nustato baigiamoji Laikinosios tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos, įkurtos Laikiniu susitarimu dėl tarptautinės civilinės aviacijos, pasirašytu 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, Laikinoji asamblėja. Tarybos sprendimu būstinė gali būti laikinai perkelta į bet kurią kitą vietą, ir kitaip nei laikinai priimtas Asamblėjos sprendimas, šis sprendimas priimamas Asamblėjoje nustatytu balsų skaičiumi. Tas nustatytas balsų skaičius yra ne mažiau kaip trys penktadaliai visų Susitariančiųjų Valstybių.

46 straipsnis
Pirmoji Asamblėjos sesija

Pirmąją Asamblėjos sesiją šaukia minėtos Laikinosios organizacijos Laikinoji taryba tuoj pat po šios Konvencijos įsigaliojimo Laikinosios tarybos nustatytu laiku ir vietoje.

47 straipsnis
Veiknumas

Kiekvienos Susitariančiosios Valstybės teritorijoje Organizacija naudoja tokiu veiksmu, kurio gali prireikti jos funkcijoms vykdyti. Jai visur suteikiama visiška juridinio asmens teisė, jei tai neprieštarauja atitinkamos valstybės Konstitucijai ir įstatymams.

VIII SKYRIUS
ASAMBLĖJA

48 straipsnis
Asamblėjos sesijos ir balsavimas

a) Asamblėja renkasi ne rečiau kaip kartą per trejus metus. Ją šaukia Taryba patogiu laiku ir tinkamoje vietoje. Ypatingosios Asamblėjos sesijos gali vykti bet kuriuo metu Tarybos reikalavimu arba jei prašymus Generaliniam Sekretoriui pateikia ne mažiau kaip penktadalis visų Susitariančiųjų Valstybių.

b) Visos Susitariančiosios Valstybės turi lygias teises būti atstovaujamos Asamblėjos sesijose ir kiekviena Susitariančioji Valstybė turi vieno balso teisę. Susitariančiosioms Valstybėms atstovaujančius delegatus gali lydėti techniniai patarėjai, kurie gali dalyvauti posėdžiuose, bet neturi balso teisės.

c) Asamblėjos posėdžiuose kvorumui reikia Susitariančiųjų Valstybių daugumos. Jei šioje Konvencijoje nenumatyta kitaip, Asamblėjos sprendimai priimami atiduotų balsų dauguma.

49 straipsnis

*

”Nuolatinė Organizacijos būstinė nustatoma Laikinosios tarptautinės civilinės organizacijos, įkurtos Laikiniu susitarimu dėl tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos, pasirašytu 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, Laikinosios asamblėjos baigiamajame posėdyje. Tarybos sprendimu būstinė gali būti laikinai perkelta į bet kurią kitą vietą”)

*

Asamblėjos teisės ir pareigos

Asamblėja turi šias teises ir pareigas:

- a) kiekvienoje sesijoje išrinkti jos Pirmininką ir kitus pareigūnus;
- b) remiantis IX skyriaus nuostatomis, išrinkti Susitariančiąsias Valstybes atstovauti Tarybai;
- c) svarstyti Tarybos ataskaitas ir imtis pagal jas atitinkamų priemonių, taip pat priimti sprendimus bet kuriuo klausimu, kurį jai perdavė Taryba;
- d) nustatyti savo darbo tvarką ir steigti tokias pagalbines komisijas, kurios, jos manymu, yra reikalingos arba pageidautinos;
- e) balsuojant tvirtinti metinį biudžetą ir nustatyti finansines Organizacijos priemones pagal XII skyriaus nuostatas;*
- f) tikrinti išlaidas ir tvirtinti finansines Organizacijos ataskaitas;
- g) savo nuožiūra perduoti Tarybai, pagalbinėms komisijoms arba bet kuriai kitai institucijai bet kuriuos jos kompetencijai priklausančius klausimus;
- h) suteikti Tarybai teises ir įgaliojimus, reikalingus arba pageidautinus Organizacijos pareigoms eiti, ir bet kuriuo metu atšaukti arba pakeisti šiuos suteiktus įgaliojimus;
- i) vykdyti atitinkamas XIII skyriaus nuostatas;
- j) svarstyti pasiūlymus dėl šios Konvencijos nuostatų pakeitimo arba papildymo ir, jei tokie pasiūlymai priimami, rekomenduoti juos Susitariančiosioms Valstybėms pagal XXI skyriaus nuostatas;
- k) svarstyti bet kuriuos Organizacijos kompetencijai priklausančius klausimus, specialiai nepriskirtus Tarybai.

IX SKYRIUS

TARYBA

50 straipsnis

Tarybos sudėtis ir rinkimai

a) Taryba yra nuolatinė institucija, atskaitinga Asamblėjai. Ją sudaro trisdešimt trys Susitariančiosios Valstybės, išrinktos Asamblėjoje. Rinkimai vyksta pirmojoje Asamblėjos sesijoje, o vėliau – kas treji metai. Išrinktieji Tarybos nariai eina savo pareigas iki kitų eilinių rinkimų.

Šis straipsnio tekstas pakeistas 1974 m. spalio 14 d. vykusioje 21-oje Asamblėjos sesijoje; jis įsigaliojo 1980 m. vasario 15 d. Ankstesniajame Konvencijos tekste numatytas dvidešimt vienas Tarybos narys. Vėliau šis tekstas buvo pakeistas 1961 m. birželio 19 d. neeilinėje 13-oje Asamblėjos sesijoje; šis pakeitimas įsigaliojo 1962 m. liepos 17 d. ir jame buvo numatyti dvidešimt septyni Tarybos nariai; kita pataisa, kurioje buvo numatyta trisdešimt Tarybos narių, buvo patvirtinta 1971 m. kovo 12 d. vykusioje neeilinėje 17-oje (A) Asamblėjos sesijoje; ši pataisa įsigaliojo 1973 m. sausio 16 d.)

b) Rinkdama Tarybos narius Asamblėja užtikrina reikiama atstovavimą; 1) valstybėms, turinčioms didelės įtakos oro susisiekimui; 2) valstybėms, neįtrauktoms kitu pagrindu, bet daugiausiai prisidedančioms tarptautinę civilinę aviaciją aprūpinant oro navigacijos priemonėmis; ir 3) valstybėms, neįtrauktoms kitu pagrindu, bet jų paskyrimas Taryboje užtikrina atstovavimą visiems pagrindiniams pasaulio geografiniams regionams. Bet kurią laisvą vietą Taryboje Asamblėja turi kuo skubiau užpildyti; kiekviena Susitariančioji Valstybė, išrinkta į Tarybą, eina savo pareigas kol baigsis jos pirmtakės įgaliojimų laikas.

c) Nė vienas Susitariančiosios Valstybės atstovas Taryboje negali būti aktyviai susijęs su tarptautiniu oro susisiekimu arba turėti finansinį suinteresuotumą tokiu susisiekimu.

*

51 straipsnis Tarybos Prezidentas

Taryba Prezidentą renka trejiems metams. Jis gali būti perrinktas. Jis neturi balso teisės. Taryba iš savo narių išrenka vieną arba kelis viceprezidentus, kurie turi balso teisę Prezidento pareigų vykdymo metu. Prezidentas nebūtinai renkamas iš Tarybos narių, bet jei toks atstovas išrenkamas į Prezidento postą, jo vieta laikoma laisva ir ją užima valstybė, kuriai pastarasis atstovavo. Prezidentas privalo:

- a) šaukti tarybos, Oro transporto komiteto ir Oro navigacijos komisijos posėdžius;
- b) atstovauti Tarybai, ir
- c) Tarybos vardu vykdyti tas funkcijas, kurias jam suteikia Taryba.

52 straipsnis Balsavimas Taryboje

Tarybos sprendimai priimami jos narių balsų dauguma. Taryba gali savo įgaliojimus bet kuriuo atskiru klausimu perduoti Komitetui, sudarytam iš jos narių. Kiekvieno Tarybos komiteto sprendimą gali apskusti Tarybai bet kuri suinteresuota Susitariančioji Valstybė.

53 straipsnis Dalyvavimas be balso teisės

Kiekviena Susitariančioji Valstybė be balso teisės gali dalyvauti Taryboje arba jos komitetuose ir komisijose nagrinėjant bet kurį klausimą, ypač susijusį su jos interesais. Niekas iš Tarybos narių nedalyvauja balsuojant, kai Taryboje nagrinėjamas ginčas, kurio šalis jis yra.

54 straipsnis Privalomos Tarybos funkcijos

Taryba:

- a) pateikia Asamblėjai kasmetines ataskaitas;
- b) vykdo Asamblėjos nurodymus ir vykdo šia Konvencija jai pavestas pareigas ir įpareigojimus;
- c) nustato savo organizacinę struktūrą ir savo darbo tvarką;
- d) skiria Oro transporto komitetą, kuris formuojamas iš Tarybos narių atstovų ir yra jai atskaitingas, bei nustato jo pareigas;
- e) pagal X skyriaus nuostatas steigia Oro navigacijos komisiją;
- f) pagal XII ir XV skyrių nuostatas tvarko Organizacijos finansus;
- g) nustato Tarybos Prezidento darbo užmokestį;
- h) skiria pagrindinį vykdomąjį pareigūną, vadinamą Generaliniu Sekretoriumi, taip pat pagal XI skyriaus nuostatas imasi priemonių skirti kitą tokį personalą, kurio gali prireikti;
- i) paklausia, renka, tiria ir skelbia informaciją, susijusią su oro navigacijos pažanga ir tarptautinio oro susisiektimo vykdymu, taip pat informaciją apie naudojimo išlaidas ir tikslią informaciją apie subsidijas, išmokamas aviakompanijoms iš valstybių fondų;
- j) praneša Susitariančiosioms Valstybėms apie bet kurį šios Konvencijos pažeidimą, taip pat apie kiekvieną Tarybos rekomendaciją arba sprendimą nevykdymą;
- k) praneša Asamblėjai apie kiekvieną šios Konvencijos pažeidimą, kai Susitariančioji Valstybė po pranešimo apie pažeidimą per pagrįstą laiką nesiėmė reikiamų priemonių;
- l) pagal šios Konvencijos VI skyriaus nuostatas tvirtina tarptautinius standartus ir rekomenduojamąją praktiką; dėl patogumo vadina juos šios Konvencijos priedais; ir praneša visoms Susitariančiosioms Valstybėms apie priemones, kurių buvo imtasi;
- m) svarsto Oro navigacijos komisijos rekomendacijas dėl priedų pakeitimo ir imasi priemonių pagal XX skyriaus nuostatas;

n) svarsto kiekvieną su Konvencija susijusį klausimą, kurį jai perduoda bet kuri Susitariančioji Valstybė.

55 straipsnis Papildomos Tarybos funkcijos

Taryba gali:

- a) kai yra tikslinga ir pageidautina, atsižvelgdama į patirtį, regioniniu ir kitoku pagrindu steigti pavaldžias jai oro transporto komisijas ir nustatyti valstybių arba aviakompanijų grupes, kurios palengvintų vykdant šios Konvencijos tikslus;
- b) perduoti Oro navigacijos komisijai pareigas, papildančias tas, kurios pavestos jai remiantis Konvencija, ir bet kuriuo metu atšaukti arba pakeisti šiuos perduotus įgaliojimus;
- c) atlikti tyrimus visais oro transporto ir oro navigacijos aspektais, turinčiais tarptautinę reikšmę, pranešti savo tyrimų rezultatus Susitariančiosioms Valstybėms ir padėti joms keistis informacija oro transporto ir oro susisiekimo klausimais;
- d) tirti visus klausimus, turinčius įtakos tarptautinio oro susisiekimo organizavimui ir jo vykdymui, taip pat susijusius su tarptautine nuosavybe bei vykdomu tarptautiniu oro susisiekimu svarbiausiais maršrutais, ir teikti Asamblėjai siūlymus šiais klausimais;
- e) kiekvienos Susitariančiosios Valstybės prašymu tirti bet kokią situaciją, dėl kurios gali kilti išvengtinių kliūčių tarptautinio oro susisiekimo plėtrai, ir po šio tyrimo pateikti tokias ataskaitas, kurių, jos manymu, reikėtų.

X SKYRIUS ORO NAVIGACIJOS KOMISIJA

56 straipsnis Komisijos narių siūlymas ir paskyrimas

Oro navigacijos komisiją sudaro 15 Tarybos skirtų narių, kuriuos siūlo Susitariančiosios Valstybės. Šie asmenys turi turėti atitinkamą aviacijos mokslo ir praktikos kvalifikaciją bei patirtį. Taryba kreipiasi į visas Susitariančiąsias Valstybes, prašydama pateikti kandidatūras. Oro navigacijos komisijos pirmininką skiria Taryba.*

* Šis straipsnio tekstas pakeistas 1971 m. liepos 7 d. 18-oje Asamblėjos sesijoje; jis įsigaliojo 1974 m. gruodžio 19 d. Pradiniame Konvencijos tekste buvo nurodyta dvylika Oro navigacijos komisijos narių.)

57 straipsnis Komisijos pareigos

Oro navigacijos komisija:

- a) svarsto ir rekomenduoja Tarybai priimti šios Konvencijos priedų pakeitimus;
- b) steigia techninius pakomitečius, kuriuose gali būti atstovaujama bet kuriai Susitariančiajai Valstybei, jei ji to pageidauja;
- c) konsultuoja Tarybą dėl bet kurios, jos manymu oro susisiekimo plėtrai reikalingos ir naudingos informacijos rinkimo ir perdavimo Susitariančiosioms Valstybėms.

*(1974 m. gegužės 27 d. Asamblėja nusprendė papildyti Čikagos konvenciją 93 bis straipsniu.

XI SKYRIUS PERSONALAS

58 straipsnis Personalo skyrimas

Pagal Asamblėjos nustatytas taisykles ir šios Konvencijos nuostatas Taryba nustato Generalinio Sekretoriaus tarnybos ir kito Organizacijos personalo skyrimo ir atleidimo iš pareigų tvarką, mokymą, atlyginimus, priedus ir sąlygas, taip pat gali samdyti bet kurios Susitariančiosios Valstybės piliečius arba naudotis jų paslaugomis.

59 straipsnis Tarptautinis personalo pobūdis

Tarybos Prezidentas, Generalinis Sekretorius ir kitas personalas, vykdydamas savo pareigas, negali klausti arba gauti iš kitos, Organizacijai nepriklausančios institucijos, instrukcijų. Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja visapusiškai gerbti tarptautinį personalo pareigų pobūdį ir nebandyti kuriam nors savo piliečiui daryti įtaką, susijusią su jo pareigomis.

60 straipsnis Personalo imunitetas ir privilegijos

Kiekviena Susitariančioji Valstybė kiek įmanoma įsipareigoja pagal jos konstitucinę tvarką suteikti Tarybos Prezidentui, Generaliniam Sekretoriui ir kitam Organizacijos personalui imunitetą ir privilegijas, kurios yra suteikiamos atitinkamam kitų tarptautinių organizacijų personalui. Jeigu sudarytas bendras susitarimas dėl tarptautinių civilinių tarnautojų imuniteto ir privilegijų, Prezidento, Generalinio Sekretoriaus ir kito Organizacijos personalo imunitetas ir privilegijos atitinka tas, kurios suteikiamos tokiu bendru tarptautiniu susitarimu.

XII SKYRIUS FINANSAI

61 straipsnis Biudžetas ir išlaidų paskirstymas

Taryba pateikia Asamblėjai kasmetinį biudžetą, metines ataskaitas ir suskaičiuoja pajamas bei išlaidas. Asamblėja balsavimu priima biudžetą su visais, jos manymu, reikalingais pakeitimais ir, išskyrus įnašus pagal XV skyrių valstybėms, duodančioms tam sutikimą, Organizacijos išlaidas Susitariančiosioms Valstybėms paskirsto tokiu principu, kokį kartkartėmis nustato.

62 straipsnis Balsavimo teisės sustabdymas

Asamblėja gali sustabdyti balsavimo teisę tiek Asamblėjoje, tiek Taryboje kiekvienos Susitariančiosios Valstybės, kuri per tam tikrą laikotarpį neįvykdo savo finansinių įsipareigojimų Organizacijai.

63 straipsnis Delegacijų ir kitų atstovų išlaidos

Kiekviena Susitariančioji Valstybė apmoka savo delegacijos išlaidas Asamblėjoje, taip pat kiekvieno asmens, kurį paskiria dirbti Taryboje, bei jos paskirtų narių arba atstovų bet kuriuose pagalbiniuose Organizacijos komitetuose arba komisijose išlaikymą, keliones ir kitas išlaidas.

XIII SKYRIUS KITI TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI

64 straipsnis Saugumo susitarimai

Organizacija, savo kompetencijai priklausančiais aviacijos klausimais, kurie turi tiesioginės įtakos pasaulio saugumui ir kuriems balsavimu pritaria Asamblėja, gali su bet kuria visuotine organizacija sudaryti susitarimus, kad būtų išsaugota taika.

65 straipsnis Sutartys su kitomis tarptautinėmis organizacijomis

Taryba Organizacijos vardu su kitomis tarptautinėmis organizacijomis gali sudaryti susitarimus dėl bendrų tarnybų išlaikymo bei dėl bendrų susitarimų, susijusių su personalu, ir, jei jiems pritaria Asamblėja, sudaryti ir kitus tokius susitarimus, kurie gali padėti Organizacijos darbui.

66 straipsnis Funkcijos, susijusios su kitais susitarimais

a) Organizacija taip pat atlieka funkcijas, numatytas jai Susitarime dėl tarptautinio oro susisiekimo tranzito bei Susitarime dėl tarptautinio oro transporto, parengtų 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, remdamasi šiuose susitarimuose nustatytais sąlygomis ir nuostatomis.

b) Asamblėjos ir Tarybos nariai, kurie nepriėmė Susitarimo dėl tarptautinio oro susisiekimo tranzito arba Susitarimo dėl tarptautinio oro transporto, parengtų 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje, neturi teisės balsuoti jokiais klausimais, kurie atitinkamo susitarimo nuostatų pagrindu yra perduoti Asamblėjai arba Tarybai.

III DALIS TARPTAUTINIS ORO TRANSPORTAS

XIV SKYRIUS INFORMACIJA IR ATASKAITOS

67 straipsnis Ataskaitų pateikimas Tarybai

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, kad jos tarptautinės aviakompanijos, pagal Tarybos nustatytus reikalavimus Tarybai pateiks vežimų, išlaidų statistikos ir finansinių duomenų ataskaitas, nurodydamos ir visas įplaukas bei jų šaltinius

XV SKYRIUS ORO UOSTAI IR KITOS ORO NAVIGACIJOS PRIEMONĖS

68 straipsnis Maršrutų ir oro uostų paskyrimas

Kiekviena Susitariančioji Valstybė, atsižvelgdama į šios Konvencijos nuostatas, nustato maršrutą, kuriuo jos teritorijoje vyksta tarptautinis oro susisiekimas, taip pat oro uostus, kurie gali būti naudojami tokiam susisiekimui.

69 straipsnis
Oro navigacijos priemonių tobulinimas

Jeigu Taryba mano, kad Susitariančiosios Valstybės oro uostai arba kitos oro navigacijos priemonės, įskaitant radijo ir meteorologijos paslaugas, neatitinka esamo ar planuojamo saugaus, reguliaraus, veiksmingo ir ekonomiškai tarptautinio oro susisiektimo vykdymo reikalavimų, ji turi konsultuotis su šia valstybe ir kitomis suinteresuotomis valstybėmis dėl priemonių, kuriomis galima pataisyti tokią padėtį, bei gali duoti rekomendacijų šiuo klausimu. Nė viena Susitariančioji Valstybė nelaikoma kalta dėl šios Konvencijos pažeidimų, jeigu ji nevykdo šių rekomendacijų.

70 straipsnis
Oro navigacijos priemonių finansavimas

69 straipsnio nuostatose nurodytomis aplinkybėmis Susitariančioji Valstybė su Taryba gali sudaryti sutartį dėl tokių rekomendacijų įvykdymo. Valstybė gali nuspręsti priimti visas išlaidas, susijusias su bet kuria tokia sutartimi. Jeigu valstybė nepriima tokio sprendimo, jos prašymu, Taryba gali sutikti padengti visas arba dalį šių išlaidų.

71 straipsnis
Tarybos suteikiamų priemonių sąlygos ir priežiūra

Susitariančiosios Valstybės prašymu Taryba gali sutikti skirti personalą kuriam nors arba visiems jos teritorijoje esantiems oro uostams ir kitoms oro navigacijos priemonėms prižiūrėti ir administruoti, įskaitant radijo bei meteorologijos paslaugas, reikalingas, kad jos teritorijoje vyktų saugus, reguliarus, veiksmingas ir ekonomiškai kitų Susitariančiųjų Valstybių tarptautinis oro susisiektimas, bei gali nustatyti teisingas ir pagrįstas rinkliavas už naudojimąsi suteiktomis priemonėmis.

72 straipsnis
Žemės sklypų įsigijimas arba panaudojimas

Jeigu kurios nors Susitariančiosios Valstybės prašymu visoms arba iš dalies Tarybos finansuojamoms priemonėms reikia žemės sklypo, ši valstybė arba suteikia pačius žemės sklypus, savo nuožiūra išlaikydama nuosavybės teisę, arba padeda Tarybai teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis naudoti šiuos žemės sklypus pagal šios valstybės įstatymus.

73 straipsnis
Lėšų panaudojimas ir paskirstymas

Neviršydamą pagal XII skyrių Asamblėjos skirtų lėšų, Taryba, įgyvendindama šį skyrių, gali pasinaudoti bendromis Organizacijos lėšomis. Kad būtų padengtos šio skyriaus tikslams reikalingos pagrindinės išlaidos, Taryba jas paskirsto iš anksto suderintomis proporcijomis ir pagrįstam laikui toms Susitariančiosioms Valstybėms, kurios tam davė sutikimą ir kurių aviakompanijos naudoja nurodytomis oro navigacijos priemonėmis. Taryba taip pat gali paskirstyti valstybėms, davusioms tam sutikimą, padengti bet kokias būtinas apyvartines lėšas.

74 straipsnis
Techninė pagalba ir pajamų panaudojimas

Kai Taryba, Susitariančiosios Valstybės prašymu, suteikia avansą arba visas ar jų dalį skiria oro uostams arba kitoms priemonėms, jei ši valstybė sutinka, susitarime gali būti numatyta techninė pagalba prižiūrint ir naudojant oro uostus ir kitas priemones, taip pat apmokant einamąsias šių oro

uostų ir kitokių priemonių naudojimo išlaidas bei procentinius ir amortizacinius atskaitymus iš pajamų, gaunamų naudojant oro uostus ir kitokias priemones.

75 straipsnis

Tarybos žinioje esančių priemonių perdavimas

Susitariančioji Valstybė gali bet kada atsisakyti savo įsipareigojimų, prisiimtų pagal 70 straipsnį, ir perimti savo žinion oro uostus bei kitas priemones, kurias Taryba suteikė jos teritorijoje pagal 71 ir 72 straipsnių nuostatas, išmokėjusi Tarybai sumą, kuri, pastarosios nuomone, esamomis aplinkybėmis yra pagrįsta. Jeigu valstybė manys, kad Tarybos nustatyta suma nėra pagrįsta, ji gali apskusti jos sprendimą Asamblėjai, kuri gali patvirtinti arba pakeisti Tarybos sprendimą.

76 straipsnis

Fondų grąžinimas

Fondai, kuriuos Taryba gavo kaip atlyginimą pagal 75 straipsnį, taip pat gauti procentiniai ir amortizaciniai atskaitymai pagal 74 straipsnį, tuo atveju, jei pirminius įnašus padarė valstybės pagal 73 straipsnį, grąžinami toms valstybėms, kurioms buvo nustatyti pirminiai įnašai, proporcingai Tarybos nustatytiems jų įnašų dydžiams.

XVI SKYRIUS

BENDROS ORGANIZACIJOS IR BENDROSIOS PASLAUGOS

77 straipsnis

Galimos bendros organizacijos

Jokios šios Konvencijos nuostatos nedraudžia dviem arba daugiau Susitariančiųjų Valstybių įkurti bendras oro transporto organizacijas arba tarptautines agentūras, taip pat bendrai teikti oro susisiekimo paslaugas bet kuriuose maršrutuose ir bet kuriuose regionuose, tačiau tokioms organizacijoms arba agentūroms, taip pat bendrai teikiamoms paslaugoms taikomos visos šios Konvencijos nuostatos, įskaitant ir tas, kurios susijusios su susitarimų registravimu Taryboje. Taryba nustato šios Konvencijos nuostatų, susijusių su orlaivių nacionaline priklausomybe, taikymo tvarką orlaiviams, kuriuos naudoja tarptautinės agentūros.

78 straipsnis

Tarybos funkcija

Taryba atitinkamoms Susitariančiosioms Valstybėms gali pasiūlyti įkurti bendras organizacijas oro susisiekimui bet kuriuose maršrutuose arba regionuose vykdyti.

79 straipsnis

Dalyvavimas bendrose organizacijose

Valstybė gali dalyvauti bendrose organizacijose arba bendruose susitarimuose per savo Vyriausybę arba per Vyriausybės paskirtą aviakompaniją ar aviakompanijas. Šios kompanijos vien tik tam tikros valstybės sprendimu gali būti visiškai arba iš dalies valstybinės arba privačios.

IV DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

XVII SKYRIUS

KITOS AERONAUTIKOS SUTARTYS IR SUSITARIMAI

80 straipsnis

Paryžiaus ir Havanos konvencijos

Kiekviena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja, įsigaliojus šiai Konvencijai, nedelsdama pranešti apie Oro navigacijos reguliavimo konvencijos, pasirašytos 1919m. spalio 13 d. Paryžiuje, arba Komercinės aviacijos konvencijos, pasirašytos 1928 m. vasario 20 d. Havanoje, denonsavimą, jeigu ši valstybė yra kurios nors iš šių Konvencijų šalis. Susitariančiosioms Valstybėms ši Konvencija pakeičia minėtąsias Paryžiaus ir Havanos konvencijas.

81 straipsnis

Esamų susitarimų registravimas

Visi esami aeronautikos susitarimai sudaryti Susitariančiųjų Valstybių ir bet kurios kitos valstybės, arba Susitariančiosios Valstybės ir bet kurios kitos valstybės aviakompanijos, galiojantys šios Konvencijos įsigaliojimo dieną, turi būti nedelsiant įregistruoti Taryboje.

82 straipsnis

Nesuderinamų susitarimų panaikinimas

Susitariančiosios Valstybės pripažįsta, kad ši Konvencija panaikina visus jų tarpusavio įsipareigojimus ir susitarimus, nesuderinamus su jos nuostatomis, taip pat įsipareigoja neprisiiimti tokių įsipareigojimų ir nesudaryti panašių susitarimų. Susitariančioji Valstybė, kuri, prieš įstodama į Organizaciją, prisiėmė kokius nors įsipareigojimus dėl nesusitariančiosios valstybės arba Susitariančiosios Valstybės ar nesusitariančiosios valstybės piliečio, nesuderinamus su šios Konvencijos nuostatomis, nedelsdama turi imtis priemonių šiems įsipareigojimams panaikinti. Jeigu bet kurios Susitariančiosios Valstybės aviakompanija prisiėmė tokius nesuderinamus įsipareigojimus, valstybė, kuriai priklauso ši aviakompanija, stengiasi padaryti viską, kad šie įsipareigojimai kuo skubiau būtų nutraukti, kiek tai teisėtai galima padaryti po šios Konvencijos įsigaliojimo.

83 straipsnis

Naujų susitarimų registravimas

Atsižvelgiant į 82 straipsnio nuostatas, kiekviena Susitariančioji Valstybė gali sudaryti susitarimus, suderinamus su šios Konvencijos nuostatomis. Bet kuris toks susitarimas turi būti įregistruotas Taryboje, kuri kuo skubiau apie tai paskelbia.

XVIII SKYRIUS

GINČAI IR ĮSIPAREIGOJIMŲ NEVYKDYMAS

84 straipsnis

Ginčų sprendimas

Jeigu bet kuris ginčas, kilęs tarp dviejų arba daugiau Susitariančiųjų Valstybių dėl šios Konvencijos ir jos priedų aiškinimo arba taikymo, negali būti išspręstas derybomis, bet kurios su ginču susijusios valstybės prašymu jį sprendžia Taryba. Nė vienas Tarybos narys, būdamas kuri nors ginčo šalis, neturi teisės balsuoti Tarybai nagrinėjant šį ginčą. Kiekviena Susitariančioji Valstybė pagal 85 straipsnio nuostatas gali apskusti Tarybos sprendimą *ad hoc* arbitražo teismui, sudarytam

susitarus su kitomis ginčo šalimis, arba Nuolatiniam Tarptautinio Teisingumo Teismui. Apie visus skundus Taryba informuojama per šešiasdešimt dienų po to, kai buvo gautas pranešimas apie Tarybos sprendimą.

85 straipsnis Arbitražo teismo procedūra

Jeigu kuri nors Susitariančioji Valstybė – ginčo, dėl kurio apskundžiamas Tarybos sprendimas, šalis – nepriėmė Nuolatinio Tarptautinio Teisingumo Teismo statuto ir jeigu Susitariančiosios Valstybės – ginčo šalys – negali susitarti dėl arbitražo teismo sudarymo, kiekviena Susitariančioji Valstybė, ginčo šalis, turi paskirti po vieną teisėją, o pastarieji išrinkti trečiąjį teisėją – arbitražo teismo pirmininką. Jei kuri nors Susitariančioji Valstybė, ginčo šalis, per tris mėnesius nuo sprendimo apskundimo nepaskiria teisėjo, už ją teisėją paskiria Tarybos Prezidentas iš Tarybos turimo kvalifikuotų asmenų sąrašo. Jeigu per trisdešimt dienų teisėjai nesusitaria dėl trečiojo teisėjo – arbitražo teismo pirmininko, Tarybos Prezidentas paskiria jį iš šio sąrašo. Teisėjai ir trečiasis teisėjas – arbitražo teismo pirmininkas kartu sudaro arbitražo teismą. Bet kuris arbitražo teismas, sudarytas pagal šį arba 84 straipsnį, nustato savo darbo tvarką ir sprendimus priima balsų dauguma, tačiau Taryba gali nustatyti procesinius klausimus tuo atveju, kai, jos manymu, yra pernelyg vilkinama.

86 straipsnis Apeliacija

Jeigu Taryba nenusprendžia kitaip, visi Tarybos sprendimai dėl to ar aviakompanija tarptautinį susisiekimą vykdo pagal šios Konvencijos nuostatas, lieka galioti tol, kol sprendimas neatšaukiamas apeliacine tvarka. Tarybos sprendimai kiekvienu kitu klausimu, jeigu jie apskūsti, pristabdomi, kol bus priimtas sprendimas. Nuolatinio Tarptautinio Teisingumo Teismo ir arbitražo teismo sprendimas ir galutiniai ir privalomi.

87 straipsnis Sankcijos aviakompanijai, nevykdančiai sprendimo

Viena Susitariančioji Valstybė įsipareigoja neleisti kitos Susitariančiosios Valstybės aviakompanijai skristi oro erdve virš savo teritorijos, jeigu Taryba nusprendė, kad ši aviakompanija nevykdo galutinio sprendimo, priimto pagal 86 straipsnį.

88 straipsnis Sankcijos valstybei, nevykdančiai įsipareigojimų

Asamblėja pristabdo bet kurios Susitariančiosios Valstybės balsavimo teisę Asamblėjoje ir Taryboje, jei nustatoma, kad ji nevykdo šiame skyriuje numatytų įsipareigojimų.

XIX SKYRIUS KARAS

89 straipsnis Karas ir nepaprastoji padėtis

Karo atveju šios Konvencijos nuostatos nedaro įtakos bet kurios su karu susijusios Susitariančiosios Valstybės, tiek kariaujančios, tiek ir neutralios, veiksmų laisvei. Tas pats principas taikomas ir tuo atveju, jei kuri nors Susitariančioji Valstybė savo šalyje paskelbia nepaprastąją padėtį ir apie tai praneša Tarybai.

XX SKYRIUS PRIEDAI

90 straipsnis Priedų priėmimas ir pakeitimas

a) Kad Taryboje būtų priimti 54 straipsnio 1 dalyje minimi priedai, reikia dviejų trečdalių Tarybos balsų šiam tikslui sušauktame posėdyje; po to Taryba juos pateikia kiekvienai Susitariančiajai Valstybei. Kiekvienas toks priedas arba jo pataisa įsigalioja per 3 mėnesius nuo jo perdavimo Susitariančiosioms Valstybėms arba pasibaigus ilgesniam laikui, kurį gali nustatyti Taryba, jeigu šio laikotarpio metu dauguma Susitariančiųjų Valstybių nepraneša Tarybai apie savo nesutikimą

b) Taryba nedelsdama praneša visoms Susitariančiosioms Valstybėms apie kiekvieno priedo arba jo pataisos įsigaliojimą.

XXI SKYRIUS RATIFIKAVIMAS, PRISIJUNGIMAS, PAKEITIMAI IR DENONSAVIMAS

91 straipsnis Konvencijos ratifikavimas

a) Šią Konvenciją turi ratifikuoti ją pasirašiusios valstybės. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės archyve. Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė deponavimo datą praneša kiekvienai šią Konvenciją pasirašusiai ir prie jos prisijungusiai valstybei.

b) Kai tik 26 valstybės ratifikuoja arba prisijungia prie šios Konvencijos, joms ji įsigalioja trisdešimtąją dieną po dvidešimt šeštojo dokumento deponavimo. Kiekvienai valstybei, kuri ratifikuos šią Konvenciją vėliau, ji šiai valstybei įsigalios trisdešimtąją dieną po jos ratifikavimo dokumentų deponavimo.

c) Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė privalo pranešti kiekvienai šią Konvenciją pasirašiusios ir prisijungusios prie jos valstybės Vyriausybei apie šios Konvencijos įsigaliojimo datą.

92 straipsnis Prisijungimas prie Konvencijos

a) Prie šios Konvencijos gali prisijungti Jungtinių Tautų narės ar asocijuotos valstybės, taip pat valstybės, kurios išliko neutralios pasaulyje vykstant konfliktams.

b) Prisijungiama pranešant Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybei. Prisijungimas įsigalioja trisdešimtąją dieną po to, kai pranešimą gauna JAV Vyriausybė, kuri apie tai praneša visoms Susitariančiosioms Valstybėms.

93 straipsnis Kitų valstybių priėmimas

Be 91 straipsnyje ir 92 straipsnio a dalyje minimų valstybių, jeigu pritars kuri nors visuotinė tarptautinė organizacija, kurią pasaulio tautos įsteigė taikai išsaugoti, šioje Konvencijoje gali būti leidžiama dalyvauti ir kitoms valstybėms, jei tam pritaria Asamblėja keturių penktadalių balsų dauguma, taip pat jos nustatytais sąlygomis; kiekvienu atveju būtinas kiekvienos valstybės, kurią šio karo metu užpuolė arba į kurią įsiveržė priėmimo siekianti valstybė, sutikimas.

93 bis* straipsnis

Pagal 94 straipsnio a dalį, papildymas įsigaliojo 1961 m. kovo 20 d. šalims, kurios jį ratifikavo)

(a) Nepaisant 91, 92 ir 93 straipsnių nuostatų :

(1) Valstybė, kurios Vyriausybei Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja rekomendavo atimti teisę priklausyti Jungtinių Tautų įkurtose ar su ja susijusiose tarptautinėse organizacijose, automatiškai netenka narystės Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje;

(2) Valstybė, pašalinta iš Jungtinių Tautų, automatiškai netenka narystės Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje, nebent Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja prie pašalinimo akto prideda priešingą rekomendaciją.

(b) Valstybė, netekusi narystės Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje, remiantis a dalies nuostatomis, pateikusi prašymą gali būti iš naujo priimta į Tarptautinę civilinės aviacijos organizaciją, jeigu tam pritaria Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja, taip pat, jei tam pritaria Tarybos narių dauguma.

(c) Organizacijos narių, kurių naudojimasis narystės Jungtinėse Tautose teisėmis ir privilegijomis sustabdomas, pastarosios prašymu, sustabdomas ir naudojimasis narystės Organizacijoje teisėmis ir privilegijomis.

94 straipsnis

Konvencijos pataisos

a) Kiekvienai siūlomai šios Konvencijos pataisai turi būti pritarta dviejų trečdalių Asamblėjos balsų, po to šią pataisą ratifikavusioms valstybėms ji įsigalios po to, kai ją ratifikuos Asamblėjos nustatytas Susitariančiųjų Valstybių skaičius. Nustatytasis skaičius turi būti ne mažesnis kaip du trečdaliai bendro Susitariančiųjų Valstybių skaičiaus.

b) Jeigu, Asamblėjos manymu, pakeitimo pobūdis pateisina šią priemonę, ji savo rezoliucijoje, rekomenduojančioje priimti pataisas, gali numatyti, kad kiekviena valstybė, kuri neratifikuos pataisos per nustatytą laiką po jos įsigaliojimo, nustoja būti Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos narė ir Konvencijos šalis.

95 straipsnis

Konvencijos denonsavimas

a) Kiekviena Susitariančioji Valstybė, praėjus trejiems metams nuo šios Konvencijos įsigaliojimo, gali pranešti apie jos denonsavimą, pateikdama pranešimą Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybei, kuri nedelsdama apie tai informuoja kiekvieną Susitariančiąją Valstybę.

b) Denonsavimas įsigalioja praėjus vieneriems metams nuo tos dienos, kai gaunamas pranešimas ir įsigalioja tik Konvenciją denonsavusiai valstybei.

XXII SKYRIUS

SĄVOKOS

96 straipsnis

Šioje Konvencijoje sąvokos:

a) “oro susisiekimasis” reiškia bet kurį orlaiviais vykdomą reguliarųjį oro susisiekimą, atliekamą visuomeninio keleivių vežimo, pašto arba krovinių gabenimo tikslais.

b) “Tarptautinis oro susisiekimasis” reiškia oro susisiekimą, vykdomą per oro erdvę, esančią daugiau kaip virš vienos valstybės teritorijos.

c) “Aviakompanija” reiškia kiekvieną oro transporto įmonę, siūlančią arba naudojančią tarptautinį susisiekimą.

d) “Tūpimas nekomerciniais tikslais” reiškia tūpimą be ketinimų paimti arba išlaipinti keleivius, pakrauti arba iškrauti krovinius ar paštą